FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 135

CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, JULY 17, 1972

STEV. LXXIV — VOL. LXXIV

Anton Kacjan 9-12
Terminal Tower
Room 2310
Cleveland, Ohio 4411

Demokrati so izbrali stranki "načelnico"!

Prvič v zgodovini obstoja političnih strank v ZDA je dobila demokratska stranka "načelnico" namesto "načelnika".

MIAMI BEACH, Fla. — Demokratski predsedniški kandidat George McGovern je ponudil v petek glavnemu načelniku demokratske stranke Lawrencu O'Brienu, ki je bil na tem mestu od leta 1968, da obdrži načelstvo stranke. O'Brien je bil voljan mesto obdržati pod pogojem, da bo on tudi dejanski vodnik stranke in strankinega glavnega odbora. McGovern je vztrajal pri tem, da ima on zadnjo besedo. Tako sta se mirno sporazumela in O'Brien je odstopil.

Sen. G. McGovern je nato predložil za novo glavo strankinega glavnega odbora Mrs. Jean Westwood iz West Jordana v Utahu, ki je ves čas vneto in uspešno delovala v njegovi kampanji za pridobitev imenovanja predsedniške kandidature. Glavni strankin odbor je predlog sprejel brez ugovora in demokratska stranka je kot prva v deželi dobila namesto načelnika načelnico.

McGovern je nato imenoval Pierra Salingerja za podnačelnika glavnega odbora. Njegov predlog ni obveljal, ko je Charles Evers iz Mississippija predložil na to mesto črnca Basila Patersona iz New Yorka. Evers je trdil, da morajo črnci dobiti v stranki večji vpliv in da je zato nujno, da pride na mesto podnačelnika črni državljan. P. Salinger je po sporazumu z McGovernom svoje imenovanje odklonil. McGovern je izjavil, da je z izborom B. Patersona zadovoljen.

Za novega blagajnika narodnega odbora demokratske stranke je McGovern imenoval Donalda Petri, odvetnika z Wall Streeta v New Yorku. Nasledil je Roberta Straussa, ki je sporočil, da je "telethon" prinesel demokratski stranki nekako 5 milijonov dolarjev, 3 milijone čistega. Ta vsota pojde za plačilo dela starega strankinega dolga v obsegu 9.3 milijonov.

Demokratska stranka računa, da bo potrebovala za predsedniške volitve v letošnjem letu vsaj 30 milijonov dolarjev. Za republikance sodijo, da bodo uporabili še enkrat toliko ali celo več.

Nov sovjetski polet v vesolje ta mesec?

WASHINGTON, D.C. — Ameriški vesoljski strokovnjaki govore o skorajšnjem poletu novega sovjetskega vesoljskega vozila "Saljut" na pot okoli Zemlje. "Saljut" je nekak vesoljski laboratorij, ki so ga poslali v vesolje prvič lani. Trije kozmonavti v vesoljski ladji Sojuz so se z njim povezali in v njem ostali dalj časa, pa se pri povratku na zemljo smrtno ponesrečili.

Vremenski prerok pravi:

Delno oblačno in soparno. Najvišja temperatura čez dan 85, ponoči 65.

Novi grobovi

Elsie Fende

V soboto je po dolgi bolezni umrla 47 let stara Elsie Fende s 14122 Hale Avenue, roj. Pirnat v Clevelandu, hči pok. Louisa in Angele, roj. Levstik, mati Franka, Susan, Tima in Cindy. Pokojna je bila članica SNPJ št. 53. Pogreb bo v sredo ob 8.15 iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9., nato na Kalvarijo.

Frank D. Miklaus

Po dolgi bolezni je umrl včeraj v Cleveland Clinic 44 let stari Frank D. Miklaus s 5521 Thomas St., Maple Heights, zaposlen pri Erie Dock Co. kot strojnik, veteran druge svetovne vojne — član AVO No. 87 Bedford Post. Zapustil je ženo Ruth, roj. McMillan, sinova Mikoela A., Jeffreyja A., hčer Laurino M. Miklaus, pastorka Ronalda J. Friedel, vnuke, pravnuka, mater Julio, roj. Bradac, brate Josepha, Donalda in Ronalda Firem ter sestro Dolores Watts. Pogreb bo iz Ferfolia pogrebnega zavoda na 5386 Lee Rd. v sredo zjutraj na Brooklyn Hts. pokopališče.

Francija pokazala medcelinsko raketo

PARIZ, Fr. — Pretekli petek so praznovali Francozje obletnico zavzetja Bastille, svoj narodni praznik, ki pomeni začetek revolucije. Oborožene sile so nastopile z mogočno parado, pri kateri so prvič pokazali javnosti novo francosko "medcelinsko raketo". Vozili so jo na velikem tovornjaku, ki je za trenutek postal pred slavnostno tribuno, s katere je predsednik Pompidou v spremstvu predstavnikov tujih držav gledal mimohod francoskih oboroženih sil.

Raketa je bila dolga 70 čevljev in težka okoli 30 ton. Trdijo, da naj bi bil njen domet okoli 1,900 milj, kar je za prelet oceanov premalo.

V sprevodu je bilo okoli 600 tankov in drugih motornih oklopnih vozil, nad mestom pa je letelo 200 jet lovskih letal in večje število helikopterjev, ki so se vedno znova vračali in krožili nad sprevodom.

Kremeljski vodniki slavijo na Nixona!

Kremelj je sporočil vladi ZDA, da bi naj se v "neposredni bodočnosti" začeli razgovarjati o obisku Brežnjeva v ZDA, ki je določen za prihodnjo pomlad.

WASHINGTON, D.C. — Sovjetsko časopisje je sprejelo zelo ugodno imenovanje McGoverna za demokratskega predsedniškega kandidata in vodniki ZSSR mu brez dvoma želijo vso srečo v volivnem boju. Kot skušeni in previdni državni vodniki se zavedajo, da je zmago pri volitvah na daljšo dobo zelo težko predvidevati.

Kljub vsemu se zdi, da so se v Kremlju odločili staviti na Nixona in na njegovo zmago v novembru. Ob misli na to verjetnost so sprejeli Nixona v maju v Moskvi in sklenili z njim sporazum o omejitvi strateškega jedrskega orožja in podpisali še več drugih sporazumov. Tedaj je predsednik Nixon povabil v ZDA na obisk vodnike ZSSR.

Odločeno je bilo, da bo L. Brežnjev prišel v ZDA prihodnje leto. Razgovori o njegovem obisku naj bi bili odloženi na čas po novembrskih volitvah. Ko je namestnik sovjetskega trgovinskega ministra Mihail Kuzmin razpravljal pretekli teden tu o raznih trgovskih vprašanjih in posebno o poravnavi dolgov v okviru "najemanja in posojanja" iz druge svetovne vojne, je dejal predstavnikom ZDA, da bi vlada ZSSR rada v "neposredni bodočnosti" začela razgovore o obisku L. Brežnjeva v ZDA prihodnjo pomlad.

To sovjetsko "željo" razlagajo nekateri tod s predvidevanjem kremeljskih vodnikov, da je Nixonova zmaga v novembru "gotova stvar" in da bo Nixon prihodnjo pomlad sprejel Brežnjeva, ko bo vrnil obisk predsednika ZDA v Moskvi.

RIM, It. — Vlada Andreottija je dobila potrebno večino v obeh zbornicah, toda ta je tako majhna, da je njen obstoj precej negotov.

Iz slov. naselbin

WAUKEGAN, Ill. — V torek, 11. julija, ob petih popoldne je tu po daljši bolezni umrl 75-letni Anton Smole. Doma je bil iz Trnovske fare v Ljubljani, pri Brezovici pa je imel livarno. Njegov pogreb je bil v petek v Waukeganu. Zapušča ženo Berto, sina Tonija, snaho Pat ter vnukinju Katarino in Suzi. Naj v miru počiva!

Vatikan nastopil proti zlorabi splošne odveze

RIM, It. — Sveta kongregacija za nauk in vero je po odobritvi papeža Pavla VI. v posebnem dokumentu obvestila katoliške duhovnike o pravilni uporabi splošne odveze. Pri tem se sklicuje na nauk tridentinskega cerkvenega zbora o zakramentu sv. pokore.

Splošno odvezo je po teh določilih mogoče dati le v "neposredni nevarnosti smrti" in v slučaju izrednega pomanjkanja duhovnikov. Na splošno se je treba držati individualne spovedi, kot je bila v navadi v Cerkvi skozi stoletja.

Po nekaterih državah zahodne Evrope, pa tudi v ZDA, so nekateri duhovniki začeli opuščati osebno izpoved in dajati splošno odvezo. Sv. kongregacija je sedaj po odobritvi sv. očeta tako ravnanje obsodila in poudarila pomen osebne spovedi.

Splošna izpoved in splošna odveza je stalen del sv. maše v katoliški cerkvi. Ta vendar ni dovolj za odpuščanje smrtnih grehov, v kolikor ni seveda povezana s popolnim kesanjem grešnika, ki pa po nauku Cerkve kljub temu ne sme prejeti obhajila, dokler se ni izpovedal in prejel odveze pri osebni spovedi.

Na Kapitolu črnogledi

WASHINGTON, D.C. — Demokrati na Kapitolu zadnje dni niso prav nič dobre volje, mori jih misel na volivni poraz v novembru.

Še pred začetkom konvencije je skoraj tri četrtine kongresnikov izjavilo, da pričakujejo od demokratskega predsedniškega kandidata McGoverna za sebe pri volitvah v novembru več škode kot koristi.

SEVERNA IRSKA VEDNO GLOBLJE V POBIJANJU

Upanje na končanje spopadov v Severni Irski je šlo s propadom premirja pretekli teden po vodi. Boji postajajo vedno obsežnejši in zagrizenejši, ko so britanske čete začele nastopati odločnejše, da bi zlomile upornike.

BELFAST, S. Ir. — Razpoloženje katoličanov v Severni Irski se je v zadnjem tednu bistveno spremenilo. Preje je prišlo največ pod pritiskom katoliških žena v S. Irski do premirja, ki sta ga sprejeli obe krili IRA, Irske republikanske armade, katera se bori za združitev irskega otoka v Irski republiki. Katoliške žene so prišle do prepričanja, da je pobijanja dovolj in je treba poskusiti najti rešitev sporov mirnim potom. Britanski državni tajnik za Severno Irsko Whitelaw je pripravljal načrt za pomiritev, ki naj bi omogočil trezno razpravo in iskanje trajnih rešitev za Severno Irsko.

Premirje je bilo kratkotrajno, dejansko ga sploh ni bilo, ker je prišlo tudi v času njegovega uradnega obstoja do vedno novih spopadov. Po 13 dneh je bilo premirja konec, ko se IRA in oblasti niso mogle zediniti o uporabi 16 hiš, ki so jih protestanti izpraznili v katoliškem delu Belfasta in jih je IRA hotela naseliti s katoličani. Čete so hotele napraviti red v katoliškem delu Belfasta okoli Lenadoon Avenue, kjer so pripadniki IRA več dni zapored napadali in oblegali postojanko britanskih čet.

Katoliško prebivalstvo je v strahu za svoje življenje začelo zapuščati svoja bivališča in bežati preko meje v Irsko republiko. Do pretekle sobote naj bi pobegnilo tja okoli 5,000 katoličanov iz Belfasta.

Bojevanje na področju Lenadoon Avenue je včeraj pripravilo skupino katoličanov do skupne izselitve v zasilno bivališče na nekem nogometnem igrišču nedaleč proč. Selitev kakih 3,000 katoličanov je vodil njihov župnik rev. Jack Fitzsimmons v protest proti zasedbi neke šole in nekaterih stanovanj od strani britanskega vojaštva.

Rev. J. Fitzsimmons je dejal svojim vernim, da je prišel čas za skupni odhod včeraj popoldne na zborovanju na prostem. Izjavil je, da bodo stanovanja teh, ki se bodo izselili, zastražena in varovana imovina v njih. Vojaške oblasti so umaknile nekatere svoje enote iz katoliškega predela, da bi izselitev preprečile, pa v tem niso uspele. Prizadeti o tem niso bili niti obveščeni. Izselitev kaže, da se je razpoloženje katoličanov obrnilo proti britanskim četam v korist IRA. Zdi se, da so katoličani vsaj za enkrat misel na pomiritev opustili.

Streljanje se nadaljuje po vsej Severni Irski, kjer so katoliška naselja in kamor morejo pripadniki IRA. Število mrtvih je od avgusta 1969 narastlo že na 444, od tega je bilo ubitih letos 236. Provisionali IRA so objavili, da so imeli pretekli teden v bojih 10 mrtvih in 58 ranjenih. Britansko vojaško poročilo trdi, da je bilo "zadetih" 160 nasprotnikov.

Zvezni sodnik zavrnil raven za 5.5% poviške

Zvezni sodnik je razveljavil odločitev Sveta za življenjske stroške o omejitvi poviškov plač na 5.5% za vse, ki zaslužijo $1.90 in več na uro.

WASHINGTON, D.C. — Svet za življenjske stroške je pred časom odločil, da naj bodo poviški plač za vse uposlene, ki zaslužijo $1.90 ali več na uro, omejeni na 5.5%. Pri tej odločitvi se je opiral na zakonsko določilo, ki pravi, da naj ne bo omejitve za poviške plač onih oseb, katerih "zaslužki so nezadostni ali za člane revnih (družin), ki delajo".

Svet je na temelju uradnih podatkov izračunal, da bi naj zaslužek $1.90 na uro zadoščal za življenje 4-članske družine. Letno naj bi namreč tak zaslužek znašal $3,968, kar je urad za upravo in zvezni proračun označil kot nujno za življenje 4-članske družine v mestu nad ravnijo revščine.

Delavske unije so se taki odločitvi Sveta uprle in vložile tožbo. Pretekli teden je zvezni sodnik W. B. Jones dal prav vodnikom delavskih unij in ne Svetu. Unije so trdile in trdijo, da je potrebno vsaj $7,000 za družino 4 članov na leto, če naj ne trpi revščine. Tak dohodek je dosežen pri urni plači $3.35.

V kolikor bo odločitev zveznega sodnika obveljala, bo izvzetih iz omejitve 5.5% poviška pri plačah okoli 20 milijonov uslužbencev, ki letno ne zaslužijo $7,000!

Novi poslanik v Izraelu

WASHINGTON, D.C. — Sedanji poslanik ZDA v Izraelu W. Barbour pojde skoro v pokoj. Na njegovo mesto bo imenovan Robert J. McClosky, tiskovni tajnik državnega tajništva. W. P. Rogers McCloskeyja visoko ceni in velja za njegovega osebnega zaupnika.

KAJ BODO PRINESLI OBNOVLJENI RAZGOVORI V PARIZU?

Po 10 tednih prekinitve so bili razgovori o končanju vojskovanja v Vietnamu v Parizu obnovljeni. Zastopniki ZDA in Saigona na eni strani ter zastopniki Hanoia in južnovietnamske OF na drugi so se zbrali na svojo 150. sejo, od kar so se razgovori v Parizu januarja 1969 začeli.

Ameriški zastopnik poslanik W. Porter je odklonil vsako razpravljanje s časnikarji o novem položaju. Dejal je, da mora najprej točno proučiti vse, kar je rekla rdeča stran. Zastopnik rdeče strani se je jezil nad ZDA, ki da niso na seji predložile "nič novega" in zahteval trdo, da opustijo podpiranje vlade Van Thieuja v Saigonu.

To je stara rdeča zahteva, ki jo Washington vztrajno odklanja. Najdalj je šel, ko je v soglasju s Saigonom predložil, da bo predsednik Van Thieu en mesec pred volitvami, ki naj bi odločile o bodoči vladi Južnega Vietnama, odstopil in izročil oblast v roke predsednika senata.

Hanoi je to odklonil kot nezadostno, ker bi ostal dejansko na oblasti v Južnem Vietnamu sedanji saigonski režim in volitve izpeljal kljub vsemu mednarodnemu nadzoru tako, kot bi bilo njemu prav. V Hanoiu so dovolj skušeni v vodenju volitev, saj v Severnem Vietnamu kot v vseh ostalih komunističnih državah vladni kandidati zmagujejo vedno z nad 95% glasov. V vladi "narodne sloge", ki jo zahtevajo namesto sedanje vlade v Saigonu, hočejo imeti rdeči odločilno besedo, ker le na ta način morejo upati, da bodo pri volitvah zmagali ali vsaj dobili primeren delež glasov.

Washington je Hanoiu ponovno povedal, da mu v tem pogledu ne misli ustreči. Prav v tem je vzrok neuspeha vseh dosedanjih razgovorov o končanju vojne. Hanoi je trdno odločen raztegniti svojo oblast nad Južnim Vietnamom in je pripravljen za to vse tvegati. Tako vsaj javno trdi in tako trdijo vsi njegovi zagovorniki in propagandisti povsod po svetu in seveda tudi pri nas. Predsednik Nixon se zdi, da tem trditvam le ne verjame popolnoma, zato vztraja na stališču, da se Hanoi vsaj začasno odpove svojim načrtom, oziroma odloži njihovo izvedbo.

V Hanoiu so storili to leta 1954, ko so sprejeli ženevski sporazum, pa se nato skesali in začeli leta 1960 upor v Južnem Vietnamu, ki pomeni začetek sedanje vojne. Zavezniška stran v Parizu, v Washingtonu in v Saigonu sedaj proučuje, ali je mogoče iz izjav rdeče strani v Parizu zadnji četrtek sklepati na kako popuščanje Hanoia ali ne. Splošno napovedujejo, da se bodo javnim razgovorom v Parizu skoraj pridružili tajni, ki bodo jasnejše pokazali, ali je možno računati na skorajšnji konec vojskovanja v Vietnamu ali ne.

Član politbiroja v Hanoiu Le Duc Tho, ki se je lani in letos tajno razgovarjal z dr. H. Kissingerjem v Parizu, se je zadnjo soboto vrnil v Pariz in dejal časnikarjem, da se je pripravljen sestati na tajne razgovore s Kissingerjem, če ZDA te žele. Državni tajnik W. Rogers je izjavil, da je nekaj upanja za napredek razgovorov v Parizu, kaj več pa ni maral reči.

Med tem se vojna nadaljuje v polnem obsegu. Rdeči se še vedno drže okoli An Loca, skušajo vznemirjati vladne postojanke na področju delte Mekonga, vrše napade na Osrednjem višavju in se trdovratno upirajo vladnim silam, ki že četrti teden v svoji večji ofenzivi na severu skušajo osvoboditi pokrajino Quang Tri z njenim glavnim mestom.

Iz Clevelanda in okolice

Dopolnilo—

Pretekli teden umrli rojak Jakob Jesenko je bil tudi član Kluba slov. upokojencev v Newburgu, Društva sv. Imena pri cerkvi sv. Bonifaca in "mož leta", imenovan marca 1972.

Velik odziv—

Evangelijski pridigar W. Graham je v svojem nastopu v Clevelandu zadnje tri dni imel obilen odziv. V petek in soboto je prišlo na njegov poziv v Stadion obakrat po nad 30,000 ljudi, včeraj pa celo preko 43,000. Začetek svojega nastopa v Clevelandu smatra W. Graham za enega najuskešnejših v vsem svojem javnem verskem delovanju.

Senkler se pripravlja—

Senkler, katerega osrednji del sestavlja slovenska naselbina, je ves okrašen, ko ureja še zadnje priprave za FESTIVAL MALA EVROPA, katerega začetek bo v soboto 29, julija.

Zadnje vesti

SAIGON, J. Viet. — Okoli 100 B-52 letal je včeraj in danes bombardiralo rdeča vojaška zbirališča in naprave severno in južno od Demilitarizirane cone. Rdeči naj bi imeli na poti na jug dela dveh divizij, ki naj bi podprla oslabljene rdeče enote v bojih z vladnimi silami v pokrajini Quang Tri.

JERUZALEM, Izr. — Vojaško sodišče je obsodilo japonskega terorista Kozo Okamoto na dosmrtno ječo, četudi sam ni mignil niti z mazincem za svojo obrambo.

WASHINGTON, D.C. — Sen. G. McGovern odpotuje danes s svojimi najožjimi sodelavci v Južno Dakoto na kratke počitnice, pa tudi na pripravljanje načrtov za volivno kampanjo.

WASHINGTON, D.C. — Danes bo po dveh tednih počitnic Kongres začel zopet z rednim delom, ki pa se bo vedno bolj izgubljajo v volivni borbi.

SAN CLEMENTE, Kalif. —Včeraj se je tu razgovarjal s predsednikom Nixonom trgovinski tajnik P. Peterson, ki odpotuje danes v Sovjetsko zvezo na razgovore o sovjetskem nakupu ameriškega žita v skupni vrednosti 750 milijonov dolarjev ali celo več tekom prihodnjih 3 let.

KANSAS CITY, Kan. — Zdravstveno stanje bivšega predsednika H. S. Trumana se je toliko izboljšalo, da ga bodo verjetno danes odpustili iz tukajšnje bolnišnice.

REJKJAVIK, Island. — R. Fisher, ameriški šahovski velemojster, je včeraj igral tu drugo igro s svetovnim prvakom B. Spasskim. Igra je bila pri 41. potezi prekinjena z dobrimi izgledi za zmago Fisherja, ki ima enega kmeta več.

ZUERICH, Šv. — Švicarske oblasti zanikajo, da bi imele teroristične skupine iz raznih držav sveta svoje skupno središče v Zuerichu.

RAVALPINDI, Pak. — Narodna skupščina je na predlog predsednika Bhutta odobrila sporazum, ki ga je sklenil on z Indijo v Simli v razgovorih s predsednico indijske vlade Indiro Gandhi.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$20.00 na leto; $10.00 za pol leta; $6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$20.00 per year; $10.00 for 6 months; $6.00 for 3 months
Friday edition $6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
83 No. 135 Monday, July 17, 1972

Demokratična alternativa

Kdor pri prebiranju AD zasleduje naše misli o ciljih politične emigracije, ki smo jih na tem mestu doslej nanizali, se bo spomnil našega poudarka v prejšnjem sestavku (19. junija t. l), kako se aktivnost njenega političnega dela ne izživlja zgolj v "boju zoper komunizem", torej rušenju diktatorskih režimov, kar je v bistvu negativna dejavnost, ampak v snovanju pozitivnih načrtov za bodočo politično, kulturno, gospodarsko in socialno ureditev dežel sedaj pod komunistično oblastjo. V sklopu mednarodnih emigrantskih organizacij, kakršna je že omenjena CDUCE, se taki načrti raztezajo na celotni srednje-evropski nje prostor od Baltika do Jadrana in Črnega morja, ki ga je zasužnjil komunizem, iščoč ideološko podlago, pa možnost in sredstva za čim tesnejše sodelovanje svobodnih narodov in držav po padcu diktatur. Taka prizadevanja so visoko pozitivna, ustvarjalna, in zaslužijo ponovno pohvalo.

Toda vsaka narodna skupina političnih emigrantov je po naravi sama sebi najbližja, tako da pri vsem snovanju mednarodnega sožitja vendarle misli v prvi vrsti na svoj lastni narod in državo. Se pravi: kako s političnimi in gospodarskimi sredstvi zagotoviti pravšno podlago za razvoj in blaginjo naroda, in kako urediti državno strukturo, da bo temu cilju najbolj služila. Kaj takega zamore snovati samo emigracija, v domovini je taka aktivnost zabranjena z vsemi diktatorskimi sredstvi. Tam se sme govoriti samo o socializmu in njegovem "samoupravljanju", za vsak drugačen načrt čaka pobornika zapor, češ, da širi protirevolucionarne ideje. Zaradi takih razmer ima ravno politična emigracija poslanstvo, misijo, ki jo razen nje nihče ne more izvršiti. Celo več kot misijo: ima nalogo, ima dolžnost!

Svesta si takega dejanskega položaja se je skupina rodoljubnih političnih mož med emigracijo z vrst Slovencev, Srbov in Hrvatov spomladi l. 1963 po dolgih medsebojnih stikih in pripravah odločila, da se nekje sestanejo na konferenco. Tam bi vzeli v pretres Jugoslavijo, sedanjo skupno državo vseh treh, izmenjali svoje poglede glede njene bodočnosti, njenega obstanka in pogojev za tak obstanek, brez dominacije partije, v svobodi in samoodločanju.

Pred očmi so ti možje imeli v svetovni javnosti kakor tudi v domovini utrjeno prepričanje, da more narode Jugoslavije držati skup le nasilje diktature, le kruta roka tovariša Tita. Na volji in sodelovanju svojih narodov sloneča Jugoslavija da je nemogoča. Tako je bilo splošno javno mnenje pred 10 leti, ko so konferenco pripravljali. Do današnjega dne se ni niti za las spremenilo. Zato svetovno javno mnenje tudi danes — kakor je takrat — odobrava Brozove diktatorske ukrepe, kadar gre za to, da se nasilno zaduše recimo hrvatske zahteve po enakopravnosti s Srbi in po njihovih nacionalnih pravicah. Politična atmosfera sveta je do vrha nasičena z občutkom zadovoljstva, da je tam Tito s svojim komunizmom! Če bi ga ne bilo, bi šla Jugoslavija v franže in povzročila nevaren svetovni zaplet, ki bi utegnil sprožiti vojno.

Partija v Jugoslaviji to dobro ve danes, kot je vedela pred 10 leti, in vse svoje diplomatske in obveščevalne kanale temeljito izrablja, da tako atmosfero širi in utrjuje po svetu, zlasti po svobodnem delu sveta, ki vsako leto glasneje javka na ves glas, kaj bo, ko bo starec Tito padel v grob.

Ali ni alternative?

Tudi politična emigracija med Slovenci, Hrvati in Srbi je bila zapadla takšni psihozi in je bila na tem, da obupa in politični razvoj prepusti svoji usodi. V takem vzdušju in razpoloženju so se vplivni možje med emigracijo, ki svoj narod ljubijo in mu dobro hočejo, odločili za težak, a drzen korak. Mislili so, da so v emigraciji **dolžni**, da poskusijo izdelati načrt za **demokratično alternativo** komunističnemu totalitarizmu, ki bi prižgala žarek upanja med demokratičnimi ljudmi v Jugoslaviji in zunaj nje, da je taka alternativa možna in toliko dobra v primeri s sedanjimi razmerami v domovini, da je vredno ogreti se zanjo in jo z združenimi močmi skušati uveljaviti.

To je bil glavni nagib za njihovo ravnanje. Pridružil se mu je še drug, tudi dovolj učinkovit in močan, da jih je vzdignil na pot h konferenci. Bili so namreč trdno prepričani, da je v obstoječih političnih razmerah (ki se do danes niso spremenile) prevdarnemu politiku treba nesporno računati z obstojem Jugoslavije za dolgo dobo — tudi po Titovem koncu. Zahteva Hrvatov po razbitju Jugoslavije in ustanovitvi neodvisne države Hrvatske je tako dolgo neizvedljiva, dokler je v interesu Amerikancev in Rusov, da se sedanja država ne podere. Predvidevali so trdno, da je ta interes zelo močan in da je trajen.

Konferenca se je vršila meseca aprila 1963 v Stansteatu v Angliji. Navedli bomo le vodilne politične osebnosti tega štiridnevnega sestanka: od Slovencev dr. Miha Krek, načelnik SKD-SLS in predsednik Narodnega odbora, za Srbe Božidar Vlajić, bivši glavni tajnik Srbske demokratske stranke, in Dušan Popović, član Srbske radikalne stranke, za Hrvate Ilija Jukić in Branko Pešelj, člana Hrv. seljačke stranke in sodelavca dr. Mačka. Konferenco je sklical in aktivno sodeloval Vane Ivanović, ki se predstavlja za Jugoslovana.

(Se nadaljuje)

L. P.

* CHICAŠKI SLOVENCI okrog Sv. Štefana in iz okolice Chicaga bodo v septembru in v oktobru proslavljali 50-letnico farne šole fare sv. Štefana. Dne 17. septembra bo slovesna sv. maša, nato slavnosten banket. Vstopnice se dobijo v župnišču, kakor tudi pri uradnikih cerkvenih društev. Dne 21. oktobra pa bo vinska trgatev in srečkanje. Za to letošnjo slavnost 50-letnice farne šole bo izdana tudi Spominska knjiga, ki bo zanimiva.

Tako, dnevi so določeni, slavnost napovedana, ne pozabite tega, ki to čitate, in še drugim to povejte in jih povabite na slavnosti, da bo več uspeha. Vsak naj kaj napravi in stori za uspeh tega, kar mu mogoče.

Pred 50 leti, ko je začela rasti nova šola na vogalu 22. ceste in tedanje Lincoln ceste (zdaj Wolcot), je bil ob blagoslovitvi šole, ki so jo začeli zidati, do tedaj na praznem vogalnem zemljišču, lep slavnostni prizor. Farani, društva in gostje od drugod so se zbrali in vse križišče je bilo polno ljudi. Igrala je godba, razna društva in člani v uniformah. Bilo je res nekaj veličastnega. Češki opat benediktinov z 18. ceste je izvršil blagoslovitev. Nato pa slavje v dvorani pod cerkvijo. Vzpodbudno so govorili govorniki, domači in od drugod. Navdušeno je govoril in vzpodbujal vse pokojni, blagi, za narod in vero navdušeni, nepozabni Mr. Anton Grdina. Bilo je res nekaj izrednega, ki je dalo potem vsem od tedaj naprej ogenj navdušenja za faro in vse, kar je slovenskega . . .

Svet in vse in s tem naš Chicago je zdaj v drugih razmerah in časih. Vpoštevati moramo to, da razumemo prav razne spremembe. Ampak, dokler smo tu, pa lahko še vedno veliko storimo za čimdaljše ohranjenje vsega tega, kar so zidali in gradili naši predniki in kar nadaljujejo sedanji požrtvovalni slovenski ljudje pri in okrog Sv. Štefana v Chicagu. Skušajmo tako in duh slovenstva bo še živel tod. Pomagajmo, da bo in Bog bo pomagal, da bo!

— Letos, kakor sem že v zadnjem dopisu omenil, bo šlo več naših rojakov na obiske v staro domovino. Še celo znani fant Anton Kukman pravi, da jo bo "mahnil" s "ptičem" nad morjem tja na Dolenjsko v prelepo Belo cerkev in pa rodno vas Gradenje. Fant pač ve, da lepšega kraja za Dolenjce ni, kakor je Dolenjska. Tam trtice cvetijo, zelene in rodijo sladko grozdje, to pa daje sladko kapljico, ki ljudem daje veselje, vesela srca in obraze. Srečno mu pot, če bo šel, in srečen povratek, ker tudi tu bi veselega dolenjskega fanta pogrešali.

— Naš rojak Mr. Tomaž Šušteršič, iz bližnjega Berwyna, je moral te dni za par dni v bolnišnico. Ko bodo te vrstice objavljene, bo gotovo že doma. On in njegova žena ga. Maria Šušteršič ter sinova Frank in Joško pa bodo šli te dni na obisk v stari kraj. Oba imata tam še vrsto sorodnikov. Mr. Šušteršiču je pred nedolgim umrl v starem kraju v Horjulu na Notranjskem oče. Ima pa tam še vrsto sorodnikov, katere bo obiskal. Obema in sinovoma želimo prijetno pot tja in srečen povratek.

Še več drugih rojakov je že koncem junija in te zadnje dni šlo na obiske v stari kraj. Vsem vse najboljše in srečen povratek!

* IN KAJ JE ŠE KAJ DRUGEGA NOVEGA v tej naši veliki babilonski vasi? Vedno dovolj — več seveda slabih kakor dobrih novic. Največ takih, ki slabo dišijo. Zgleda, da smo v takih časih, ko "cigani in lopovi" zahtevajo, kakšne policiste in sodnike bi morali imeti. To je take, da kadar bi jih kdo zalotil pri njihovih "poštenih prizadevanjih", kako naj se pride do tega in onega, kar ni ne "tvoje ne njihovo", ali drugih takih akcijah, da naj bi sodniki ne čuli ne slišali nič. Policisti pa naj bi obtožbe sproti pozabljali in podpisavali izjave, da niso videli ne slišali nič. Da, tako se čuje, da rešujejo zdaj take zadeve in da zahtevajo temnopolti, latinski in drugi taki bratci, da take postave bi morale biti. Vse to zahtevajo in naglašajo gazdi našega mesta oču Daleyju. Ni čudno, da zadnje čase tako jezno gleda, kadar ga prikažejo na televizorjih. Kdo naj bi bil vesel takih zahtev in slučajev?

Poročila o takih dogodkih, ki jih ni malo in jih omenjajo v tisku, prikazujejo na televiziji, povedo, da kjer justica ne nastopa, kakor bi morala, se pojavi zločinov ne zmanjšujejo, ampak množe. Tako pri malih in večjih prestopkih in zločinih. Npr. zadnje čase naraščanje napadov 'hajdukovanja' na potniških letalih. Tak napad lahko povzroči na stotine mrtvih, ko napadalec zapove poveljniku letala, da naj se preda. Če bi poveljnik odklonil, ali kak potnik nastopil proti napadalcu, lahko streli ali kaka bomba, s katerimi groze napadalci, požene vse potnike v smrt. In do danes, kake kazni zadenejo take "hajduke"? Zapro jih nekatere, nekateri uidejo, kazni pa lahke, take, da se 'hujdukci' prav malo boje. Taki slučaji kaj glasno vpijejo: Kje so tisti, ki kujejo in delajo postave, ki naj bi take slučaje preprečevale, povzročitelje pa pošteno kaznovale, kakor zaslužijo!?

— Naš sedanji cče demokratske stranke Daley ima na svoji glavi še druge skrbi. Je pač tako, nihče se rad ne umika v kot, dokler ni v to prisiljen po takih in takih okoliščinah. Naši demokratski politikarji, ki so pri nekaterih zadnjih volitvah "takratko" vlekli, so v svojih političnih domišljavostih računali, da bodo z glasovi mladih nekaj pridobili. Znižali so starost volivcev od 21 na 18 let. Mladi s svojimi dolgimi lasmi in bradami v teh slednjih letih starosti pa po svoje mislijo. Malo pa jim tu in tam taki in taki radikalni podpihovalci vbrizgavajo razne misli. In neki pojavi vsega tega se že kažejo. Hočejo nekaj takega, na kar stari in tisti, ki so jim to dali, niso pomislili. Zdaj se nekateri praskajo po glavah in vprašujejo, kaj bo vse to prineslo. Nekaterim že prinaša razne godlje. Jutri bo takih godelj še več. Zdi se, da to dela sive lase in bolj in bolj resen obraz oču Daleyju. Konvencija demokratske stranke v Miami Beachu je to še bolj jasno pokazala in pojasnila. Nekateri se bodo s tem okoristili, mnogi pa bodo odrinjeni v kot, češ tam spadate — nam mladim pa sliši bodočnost. Vprašanje seveda: Kakšna?!.

Dovolj za to pot, pa še drugokrat kaj drugega in s čim drugim.

Vsem pa iskren slovenski pozdrav čez hribe in doline!

R.

—o—

Slovenik in zavod "Ilircev"

PARKERS PRAIRIE, Minn. — Kakor smo brali, je bil hrvatski rimski zavod ustanovljen 1. avg. 1901 pod imenom: Kolegij sv. Hieronima Ilircev. Zakaj neki so Hrvati svoj zavod tako imenovali? Kaj niso vedeli, kako se sami pišejo? Kaj pa, če zaradi nas Slovencev? In Srbov in vseh, ki so tedaj živeli na ozemlju nekdanjih Ilirov? Saj to so bila leta velikega jugoslovanskega navdušenja tudi med Hrvati, ko je še njihov Radič živel in še ni bilo Aleksandrove diktature.

Mislim, da sem bral v Družini, da so se hrvatski škofje šele med jesensko konferenco (1971) jugoslovanskih škofov odločili preimenovati svoj rimski zavod iz "ilirskega" na hrvaškega, ko so spoznali konec vsakega upanja, da bi se jim vendar Slovenci kdaj pridružili. Sedemdeset let so čakali, dolgo in potrpežljivo so čakali, dokler niso slišali, da smo si lastno zgradbo omislili.

Osebno me res zanima, zakaj nismo šli Slovenci skupaj s Hrvati glede rimskega zavoda. Vtis imam, da so Hrvati bili za to.

Ko je škof Rožman šel v Rim s svojimi mladci leta 1938, so med drugim obiskali tudi hrvatski rimski zavod. Rektor hiše msgr. Madjerac(?) jih je v zavodski kapeli nadvse prijazno sprejel. Rekel je, čeprav se Slovenci in Hrvati ne razumejo ravno najbolje doma v Jugoslaviji, v Rimu naj se vendar Slovenci v hrvatski hiši počutijo kakor doma. Povedal jim je, kako je laška vlada naredila načrt za novo cesto, ki bi naj šla prav čez tedanji hrvatski zavod. Res so Hrvati dobili nekaj odškodnine, toda komaj toliko, da so si lahko kupili novo zemljišče. Kje pa je denar za novo stavbo?

Zakaj nismo Slovenci tedaj pomagali Hrvatom pri gradnji nove hiše? Bila bi ravno toliko naša kot njihova? Medsebojno poznanje vodilnih hrvaških in slovenskih cerkvenih voditeljev bi gotovo ugodno vplivalo tudi na medsebojne odnose širokih plasti obeh narodov. Ali nismo Slovenci vsaj delno krivi, če ne najdemo bratskega razmerja med nami?

Rožman in Tomažič sta bila tedaj naša škofa. Človek bi mislil, da bi se zlasti Tomažič, ki je bil iz "ilirskih" krajev Stanka Vraza doma, moral nekoliko potegniti za naše "ilirske" brate, posebno, ker so se Hrvati šli "Ilire" radi nas. Zakaj jih ne maramo? Kaj so nam hudega naredili? Zakaj nočemo z njimi sodelovati?

Res sta oba, Rožman in Tomažič, gradila nova bogoslovja doma in je tudi tedaj, kot vedno, bila huda za denar. Morda tudi zato, ker sta obe škofiji imeli pravico pošiljati svoje bogoslovce — vsaka škofija, mislim, po enega — v nemški Germanik. Zdi se mi, da se je storila velika škoda, ko nismo šli skupaj. Skupni rimski zavod bi nas močno vezal s Hrvati, če še seveda kaj verjamemo v krščanstvo in v zdravo pamet.

Kajpada je sedaj tako obujanje spominov brezplodno. Zdaj imamo v Rimu svojo hišo in če se bomo potrudili, bomo tudi uspeli. Vendar bi bilo zanimivo slišati, če kdo od starejših rojakov kaj več ve, zakaj se Slovenci nismo pridružili Hrvatom in bi tako imeli v Rimu skupen dom?

Zgodovina bridko uči, kako hude posledice nosi narod, če samo en rod odpove in ne izpolni svojih zgodovinskih dolžnosti. Ne, niti na misel mi ne pride, da bi sodil rod pred nami, Bog je sodnik, povdaril bi rad samo to, da mi glejmo na to, da rod za nami ne bo trpel radi nas, radi naših neizpolnjenih dolžnosti.

Ali bomo dopustili, da bi naš bodoči rod lahko trdil, tisoči Slovencev so šli na Zahod in v Severno Ameriko. Tam so se popolnoma pomehkužili, samo za nove aute in barvne televizorje so živeli, na božje kraljestvo in na Cerkev v domovini pa so pozabili. Nič niso dali za Slovenik, ki je bil tedaj zahteva časa. Nič niso pomagali domačim škofijam pri gradnji novih bogoslovnih prostorov. Niso pomagali Mohorjevi in njenim dijaškim domovom. Namesto da bi kot Egiptski Jožef, potem ko si je utrdil svoj položaj v novi domovini, pomagali božjemu ljudstvu doma, kjer trpi telesno in še bolj duhovno stisko.

Darove za Slovenik prejema msgr. Louis Baznik, St. Patrick's Church, Thompson, Ohio.

Jože Vogrin

—o—

Vojnemu tovarišu Pavlu Princu v spomin

CLEVELAND, O. — Kaj? Pavel Princ umrl? sem dejal, ko sem prečital to novico. Glej ga no; pa toliko časa sva se poznala — okrog 58 let — in jaz mu še "gudbaj" nisem utegnil reči pri tem njegovem odhodu. Še pred svetovno vojno, takole leta 1912 in 1913 sva hodila po Senklerju, nevedoč kaj naju čaka, sva zadovoljno hodila po ulicah Clevelanda, a l. 1914 se pa srečava v Šentpeterski kasarni — Vojašnici sv. Petra. Tudi ti tukaj, sva spraševala drug drugega, ko sva se srečala in potem delala takozvano "rekrut obrihtengo" z drugimi tovariši vred. "Haptaht! Preklet regrut," je vplik kak kaprolček in deloma tudi frajtar. "Marš Kranjc! O ti preklete burkle; saj še hoditi ne znate," je vpil šarž in se drl nad nami kot jesihar.

Ko je bilo "Rut" — odmor, sva se s Pavletom jezila: Je-li nama tega bilo treba? Ja, le kaj naju je prineslo tu sem v že vso od starosti oguljeno vojašnico, kjer sva z drugimi vred "silcirala" zdaj "marš ajnc", nato "galenks ibnge", vmes pa zmerjanje; vse drugo smo bili, samo ljudje ne. To se je nama kadilo pod nos. Prej v svobodnem Clevelandu, zdaj pa tukajle skakat in poslušat te-le kaprolčke. Ali sva bila trapasta, ali ne? Pa to še ni bilo nič napram temu, kar naju je čakalo.

V soboto, 25. julija 1914, poči novica: Avstro-Ogrska je poslala Srbiji ultimat. Do 6. ure mora priti odgovor od Srbije, ali ultimat sprejme ali odkloni. Bil je pravi svinčeni balast. V Belgradu je zboroval nujno sklicani ministrski svet, kjer so bili navzoči: kralj Peter, prestolonaslednik Aleksander, ministrski predsednik Pašič, ministri in častniki, kjer so ukrepali, kaj naj odgvorijo na težke pogoje, kakršne je zahtevala Avstro-Ogrska od nebogljene male Srbije, katere rane še od balkanske vojne niso bile zaceljene. Že so sklenili, da sprejmejo težki avstrijski ultimat, ko pride v kraljevi konak-palačo general Jankovič, ki je zvedel, kaj se pripravlja. Odločno stopi med zborovalce, se udari po prsih: Ne, tega pa ne. Te sramote Srbija ne sme sprejeti. Se pa udarimo! Srbija ne bo avstrijski tlačan. Dovolj! Ultimat je bil odklonjen. Avstro-Ogrski poslanik baron Giesl da napreči kocijo in hajdi na kolodvor, da se odpelje v Avstrijo.

Tisti večer smo bili zbrani v sobi vojašnice ter čakali, kakšen bo izid na poslani ultimat. Kar vstopi ordonanc: Ultimat odklonjen. Vojska bo! To novico sva poslušala s Pavletom na večer 25. julija 1914. No, sva rekla: Tako godljo sva si skuhala, ko sva prišla iz svobodnega lepega Clevelanda v tole kasarno. Zdaj smo pa tam, kjer ni muh.

Temu je sledila mobilizacija in 28. julija napoved vojne Srbiji. Ostrmeli smo, ko nas iznenadi novica: Nemčija je napovedala vojno Rusiji in kmalu zatem: Avstro-Ogrska je napovedala vojno Rusiji. Nato so sledile vojne napovedi Francije, Anglije in drugih držav. Kaj pa to?! Ali se svet podira? Z glavo sva majala s Pavletom: Zelo vročo kašo sva si skuhala, ko sva prišla iz Amerike. Na vojsko pojdemo. Hlastal sem po časopisih, pa čital, kaj se dogaja in kaj pravijo vladarji prizadetih držav: ruski car Nikolaj II., nemški cesar Viljem II., kaj Franc Jožef I. Med vladarji, ki so se tedaj oglasili, je bil papež Pij X. cel mož poštenjak in svetnik. Že takoj po atentatu v Sarajevu je Pij X., ko je videl, kaj je zadaj, podvzel korake za mir, pa je pismeno in brzojavno podvzel korake do avstrijskega cesarja. Potem je Pij X. dal poklicati avstrijskega poslanika v Vatikanu in mu je rekel, da roti cesarja. naj svojih sivih las ne oškropi s krvjo cele Evrope. Ko se je vojna pričela in je poslanik prosil papeževega blagoslova za avstrijsko orožje, je papež Pij X. odgovoril: "Povejte cesarju, da ne blagoslavljam niti vojne niti tistega, ki jo je hotel. Blagoslavljam mir!" Poslanik je potem prosil blagoslova za cesarjevo osebo, a Pij X. je odgovoril: "Morem samo prositi Boga, da bi mu odpustil!"

V Beli dvorani v Berlinu je cesar Viljem II. dejal: "Ne poznam nobene stranke več, jaz poznam samo Nemce."

Ruski car Nikolaj II. pa je pred zastopniki generalnega štaba naznanil: "Nemško cesarstvo in za njim tudi Avstro-Ogrska sta napovedali Rusiji vojsko." Tako so pisali listi tedaj, ko sva s Pavletom hodila po ulicah Ljubljane. Kar srečam Rev. Ponikvarja, župnika od Sv. Vida v Clevelandu, ki je bil baš tedaj na obisku svoje domovine. Po krajšem in prav prisrčnem razgovoru pravim Rev. Ponikvarju: "Oh kako ste srečni, ko greste nazaj v Ameriko. Jaz grem pa na rusko fronto in nič več se ne vidimo v Clevelandu." Tedaj Rev. Ponikvar pravi: "Jože, še se vidimo v Clevelandu, še."

Tako je bilo tedaj v Ljubljani, ko sva se s Pavletom odpravljala na rusko fronto. Da je bilo tedaj dosti govorjenja pa ugibanja in dosti prav praznega, se razume. Ko je bila napovedana vojna Srbiji, so dejali: A, kaj to! S temi Srbi bomo pa kar hitro opravili, v nekaj dneh bo vse končano. Tako zelo so podcenjevali Srbe. Usta do ušes. Ko so pa Avstrijci vdrli v Srbijo, so kmalu spoznali, da so se kruto zmotili. Srbi so nasekali Avstrijce tako, da niso vedeli, kod bi bežali. Ravno na srbski fronti je doživela Avstro-Ogrska najhujši poraz in ta poraz je bil uvod v razbitje Avstro-Ogrske. Bilo bi prav, da bi bil cesar Franc Jožef upošteval besede papeža Pija X. Če bi to upošteval, bi Avstro-Ogrska bila še danes.

Ker smo ravno v juliju, to je 58. obletnici, ko sva s Pavletom kot vojaka 17. pešpolka "špancirala" po Ljubljani in gledala te prve dogodke prve svetovne vojne, katere sem pri spominu na pokojnega Pavleta vpletel vmes zato, da vidijo, kako je bi-

(Dalje na 3. strani)

F. S. FINŽGAR:

Življenje in smrt Mohorjeve knjige

"Če veste, je pa druga. Zato ves lepo zahvalim, fanta pa naživižgam in razbijem toliko leskovk nad njim, da se bo v Zalazu po grmih poznalo."

"Ne norite! Ali ste živina! Recite mu resno besedo — pa amen in konec. Otrok je otrok!"

"Prav ste povedali! Niso vredne te bukve, da bi se človek jezil. Imamo sedaj tega blaga za deset let dovolj!"

Župnik se je skrivnostno namuznil, v sobo je prišel ključar od podružnice, Trta je zmašil knjigo v žep in naglo odšel.

"Trta, počakajte! Popoldne v šolo! Po nauku. Boste slišali!"

"Seve, seve, kakopa!" je kimal Andrec, ko je zapiral vrata. Na dvorišču se je ozrl na levo in na desno, mene pa potisnil še bolj po gorjansko v žep in se razjezil:

"Prebiti fant, vendarle boš tepen! Zavoljo knjige ne, ampak zato, ker moram v šolo. Da je nisi izgubil, bi se bil jaz izmuznil. Tako pa moram; že zaradi prošnje se ne smem zameriti. Fant je prost vojaščine!"

Popoldne se je zbralo pred šolo mnogo možakarjev. Čutiti je bilo, da je beseda z lece o neizmerni koristnosti tega drugega nauka vendar dobro zalegla. In tako sem se udeležila tudi jaz v Trtarjevem žepu predavanja. Andrec namreč ni šel po maši domov. Počakal je nauka v Želinu pri bratu.

Učitelj Trava je nastopil. Ljudje so odprli usta, tako so se začudili. Lepa brada, črna suknja, bele roke, zlati prstani.

Pomenila sta se z gospodom Janezom nekaj med seboj. To priliko je porabil Golidman iz Mišjega dola in med splošnim molkom pošepetal Trti, ki je sedel tik njega:

"Za prmej, da je lepše oblečen od gospoda!"

"Lepše," je pokinknil Trta. "Ta — in pa kmetovanje!"

"Kajne, Andrec!"

Oba hkrati sta pritisnila dlani na usta.

Po šoli se je ozrl župnik Janez.

Trava je začel:

"Gora bi se znižala, če bi vedno kopal in nič ne prisul. Vi pa kopljete, kopljete s kosami svoje senožeti — že stoletja. Jemljete — in nič ne daste! Od kod trava?! Zemlja ima že jetiko — naj pa rodi. Kako? Torej, možje, gnoja, gnoja bo treba."

In Trava je govoril dolgo in navdušeno o kajnitu, o kostni moki, Tomaževi žlindri, o kislih in sladkih travah...

Ljudje so poslušali. Gospod Janez je študiral obraze. V prvih klopeh je bral na licih veliko zanimanje. V zadnjih klopeh pa je bil odločen odpor. Tam so bili Golidman in Trta ter še nekaj mož iz Mišjega dola in Zalaza.

"Rojeni puntarji," je pomislil gospod. "Ko sem pobiral za orgle, so rekli: 'Čemu muziko v cerkev! Kdo bo pa molil?'

Ko se je zidala šola, so godrnjali: 'Otroci v šolo, mi dedci bomo pa pasli in pestovali. Kaj pa še?' Ko je Golidmana bolel križ, sem ga nagnal k zdravniku. Ni rad šel, ampak šel je, ker se je bližalo oranje. Iz mesta grede se je pa oglasil in vprašal. V eni roki je držal 'recept', v drugi lonček mazila iz lekarne:

'Gospod, kako pa sedaj? Papirček je od zdravnika, to mazilo iz lekarne. Papir stane tri krone, mazilo pa le eno krono. Sedaj ne vem, ali bi drgnil hrbet s papirjem ali bi ga s to mazilo, kaj mislite? Papir je namreč dve kroni dražji —'

Rojeni puntarji," je ponovil župnik.

Učitelj Trava je dokončal. Možje so se usuli iz šole, razšli so se v gručah in ugibali o pridigi — čisto posebne vrste.

Trta in Golidman z več drugimi sta krenila v gostilno k Šimnovcu.

Jaz, uboga knjiga mohorska, stlačena v levem Trtarjevem žepu, sem se vdala v usodo. Pa ne samo vdala. Nenadoma me je obšla celo nekakšna slast, da sem se razveselila svojega potepuškega življenja. Prve trenutke me je nekoliko pretreslo, ko sem zavohala prvič v življenju žganje in slab tobak. Čeprav me je poščegetalo v nosu, da sem kihnila, zanimivo je bilo vendarle.

"Tomaž! Tomaž!" je kričal Trta nad kovačem. "Zakaj te ni bilo k pridigi v šolo? Lenuh! Pa si zamudil priliko, ko te je iskala sreča!"

"Deri se no, jesihar! Na, pij!"

Kovač je potisnil frakelj pred Trto.

"Kaj bi hodil jaz poslušat, ko nimam toliko travnika, da bi fajfo nanj iztrkal."

"Imaš pa žlindro in ta je bila danes kovana v zvezde!" je hitel Trta.

"Trta, če le zineš, pa lažeš!"

"Govori, Golidman, če lažem! Ali ni bila pridiga o Tomaževi žlindri?"

"Resnično res, kovač! 'Tomaževe žlindre na travnike,' je rekel tisti pridigar, 'in nakosili boste, da bodo krave pozimi do kolen stale v senu.'"

"Beži, beži! Kaj je znorel?"

"I no, Ščurek, povej pa ti!"

Ščurek, moder kmet iz doline, se je namuznil.

"Kovač, trta je vsaka zvita! Bilo je govorjenja o žlindri, to je res."

"Le po pravici!" ga je ustavil Trta. "O Tomaževi žlindri je bilo govorjeno."

"Res, o Tomaževi, pa ne o žlindri našega kovača."

In nato se je začel prepir, da ni bilo mogoče razločevati besedi. Prihajali so še drugi gostje. Omizje se je razdelilo v dva tabora. Fraklji so se praznili čedalje hitreje. Šimnovec je točil, včasih malo pohujskal, včasih pomiril, kakor je bilo ugodno.

Mimo gostilne je spremljal gospod Janez učitelja. Obstala sta za trenutek. Nihče se ni utegnil ozreti skozi okno. Pravda je bila prevroča.

"Vaš govor rodi uspehe, gospod Trava!"

Župniku se je napravilo samo od sebe na smeh.

"Kako sodite?"

"Se že prepirajo! Za žlindro! Poslušajte! Ta pravda je več vredna kot vaš govor. Stavim, da pride nekaj centov gnojil v naše hribe. Če ne iz prepričanja, pa iz trme. Začelo se pa bo in to je dobro. Na svidenje — spomladi!"

Učitelj Trava se je poslovil. Župnik je pa tisti večer zadovoljen legel počivat.

Pri Simnovcu se je pivnica praznila. Trezni so odhajali. Kogar se je pa pijača prijela, se ni ganil. Med temi je bil tudi Trta.

Nekajkrat mu je grozno zakrulilo po želodcu, natanko sem slišala, nadaljuje knjiga, ker sem tičala v žepu. Trti se je zahotelo po večerji. Grozno ga je bodlo v oči, ko je obračal kmet Ščurek dehtečo klobaso na krožniku.

"Golidman, pojdiva!"

"Kaj bi hodila! Če že pijeva, pijva do konca!"

(Dalje prihodnjič)

ZANIMIVOSTI Z VSEH VETROV

Ali ste že kdaj pomislili, kako so si pomagali kratkovidni ljudje tedaj, ko še niso poznali naočnikov? Julij Cezar je bil zelo kratkoviden, prav tako tudi rimski cesar Neron. Namesto naočnikov sta uporabljala enoočnik iz brušenega smaragda. Takšen enoočnik so si pa kajpak lahko privoščili samo bogataši, reveži so pač morali potrpežljivo prenašati posledice svojega nedostatka. Prve naočnike, podobne po oblike in brušenju današnjim, so pričeli izdelovati v 13. stoletju v Italiji. Leta 1482. pa omenjajo prvič to obrt tudi v nurnberški kroniki.

*

Najmanjše užitne ribice na svetu love v bližini Filipinov; te pritlikavke spadajo v družino rib goby. Samec je dolg približno 12 do 13 mm, samica pa doseže "dolžino" 13,5 mm. Te ribice — za eno samo kilo jih mora biti 36.000 — pripravljajo domačini izredno okusno s poprom in drugimi začimbami. Najmanjša znana ribica živi tudi v morju okrog Filipinov, in sicer v bližini otoka Luzona. Imenuje se "pandaka pygmea" in je pritlikavec med pritlikavčki. Povprečno meri dolžino 10 mm in je najbrže sploh najmanjša vretenčarka.

*

Zakonci, ali ste se že kdaj vprašali, zakaj nosite poročni prstan prav na četrtem prstu levice, ki je dobil zato poetično ime "prstanec"? Podlaga tej navadi je stara vera, nekakšna vraža, ki trdi, da vodi s tega prsta neka žila naravnost do srca. Prstanec pomeni torej kar najtesnejšo zvezo med simbolom zakona in simbolom ljubezni.

*

Najvišja železniška postaja na svetu je postaja Ticlio v južnoameriških Andih, in sicer 4875 metrov visoko, torej 65 metrov više od najvišje evropske gore vrha Montblanca. Do te postaje vozi vlak in ne samo zobnata železnica kakor na najvišjo evropsko postajo na gori Jungfrau, v višini 3457 m.

*

Na otokih v Beringovem prelivu živi ptič, ki leže jajčka v obliki hrušk. Kakor je to čudno — saj jajce, ki ni ovalno, tako rekoč ni več jajce — vendar lahko spoznamo, kako modro ravna narava v na videz še tako čudnih primerih. Ta ptič namreč ne plete gnezda, temveč zleže jajca kar na golih skalah. Če bi bila jajčasta ali okrogla, bi jih kaj lahko odpihnil veter, tako se pa krepko zakvačijo v skale in prežive tudi hudi nevihte.

———o———

Svet se bo spremenil

Klima našega planeta se v zadnjem času znatno spreminja. Tako zagotavlja veliki znanstvenik iz Groenlandije, doktor Svend Frederiksen, član zavoda za severni tečaj v Washingtonu. V zadnjih petdesetih letih se je klima severnega tečaja toliko zvišala, da lahko gojijo poljedelstvo na krajih, kjer ga v novejši dobi nikdar niso. Prebivalci južne Groenlandije imajo že cele črede goveda in ovac, prav kakor so jih imeli njihovi predniki Vikingi tisoč let pred njimi, predno sta jih mraz in led pregnala. Tudi Severno morje postaja vedno bolj gorko. Eskimi, ki prebivajo na Groenlandiji, so morali opustiti lov na tjulne, ker so se ti pomaknili bolj na sever. Oprijeli pa so se lova na polenovko, ki se iz južnejših krajev pomika proti severu.

Doktor Frideriksen je mnenja, da se gorke in mrzle dobe menjujejo v ciklih po 1800 let. Sedaj je nastopila gorkejša doba in Friderikson meni, da bodo nepregledne sibirske in kanadske tundre ter tundre na Alaski spet ozelenele in prebivalstvo se bo zato pomaknilo proti severu. Manj ugodne bodo posledice, ki bodo zadele južnejše kraje. Tu bo vročina presušila in prežgala vse rastlinstvo in nekdaj rodovitne kraje bo spremenila v puščave. To se sicer ne bo zgodilo nenadoma, ampak v počasnem, toda gotovem ritmu. Ta sprememba klime bo vplivala na zdravje prebivalstva, kakor tudi na ekonomsko in politično plat. "Gorkejša doba je nastopila in narodi bi se morali tega zavedati," končuje svoje modrovanje doktor Frideriksen.

———o———

Kralj plešcev

Clebert Gallot, podžupan v St. Savinu v jugozahodni Franciji, je postal rekorder. Mož, ki mu je 46 let, ima v vsej Franciji najlepšo plešo s površino 384 kvadratnih centimetrov.

Tekma je bila ob koncu mednarodnega sestanka, ki se ga je udeležilo več sto plešcev iz Francije, Belgije, Švice in Italije.

Vojnemu tovarišu Pavlu Princu v spomin

(Nadaljevanje s 2. strani)

lo tedaj, ko si mala Srbija ni dala rezati mesa z živega telesa in je papež Pij X. odklonil svoj blagoslov avstrijskemu orožju in cesarju. Kaj se je pa potem zgodilo, pa danes prav razločno vidimo vsi.

Na te dogodke prve svetovne vojne l. 1914 sem mislil, ko smo spremljali Pavleta na njegovi zadnji poti na Kalvarijo ter jemali slovo pri njegovem odprtem grobu, nekdanjemu tovarišu iz vojaških let pa želel večni mir in na svidenje onkraj groba.

Jože Grdina

POSEBEN POMEN — Dvojčka Doug in Tom Smith iz Los Angelesa v Kaliforniji, s kužkom v stekleni posodi, sta bila posneta v zvezi s kampanjo pobiranja stekla in steklene posode. Ta steklenica je bilijonska pobrana, odkar so kampanjo začeli. Pobrane steklenice zdrobe in jih porabijo za novo steklo ali pa tudi kot gradbeni material.

VESTI IZ SLOVENIJE

Zgodovinska zanimivost

KOZJE. — V Kozjem bodo dobili — po 800 letih — svojo lekarno. Dosedaj so imeli do najbližje lekarne 25 km. Lekarna bo v dosedanji prodajalni tobaka, ki je zaradi nerentabilnosti zaprla vrata. Kot smo že omenili, da so na Kozjanskem imeli pred toliko leti lekarno, povemo, da je ta lekarna v Olimju pri Podčetrtku obenem z dubrovniško ena najstarejših v Evropi. Turisti, tisti redki, ki po naključju pridejo na Kozjansko, si jo ogledajo za mal denar.

Gradnja rafinerije

KOPER. — Strokovnjaki so izdelali elaborat za gradnjo rafinerije v Kopru. Ta naj bi začela obratovati že v začetku leta 1975 z zmogljivostjo v začetku 3 in pol milijona ton naftnih derivatov, kasneje pa celo s 5-milijonsko zmogljivostjo. Za gradnjo bi potrebovali okrog 700 milijonov dinarjev, ki pa naj bi jih zagotovili tudi z domačimi in mednarodnimi posojili.

Lep pevski nastop

ORMOŽ. — Tretje srečanje pevskih zborov iz Maribora, Ormoža, Oplotnice, Ljutomera, Kidričevega, Markovec, Velike Nedelje, Bistrice, Radenc in St. Lovrenca na Pohorju je bilo na dvorišču ormoškega gradu. Nad 500 pevcev je dokazalo s kvalitetnim programom, da posvečajo zborovskemu petju veliko pozornost.

Bled se spretno predstavlja svetu

Med vsemi turističnimi centri na Gorenjskem za propagando najbolje skrbijo na Bledu. Lani so zanjo porabili več kot 200,000 dinarjev. Kljub temu menijo, da je to še vedno premalo.

Dobro polovico vsega denarja so porabili za knjižnico "Turistične informacije", ki so jo izdali v 40,000 izvodih. Razen tega so lani razdelili 120,000 izvodov splošnega barvnega prospekta, 5,000 izvodov obmejnega letaka ter še več drugih prospektov in plakatov.

Dobro propagando za blejski turizem pa delajo tudi sami gostje, ki svojim sorodnikom, prijateljem in znancem pošiljajo panoramske razglednice Bleda. Kot ugotavljajo, iz leta v leto prodajo več takih razglednic. Za lansko leto ocenjujejo, da jih je potovalo na vse strani sveta okoli 3 milijone.

Jabolčni sok ne gre in ne gre v denar

Kdaj bomo začeli predelovati domača jabolka v sokove? Na to vprašanje je težko odgovoriti, ko pa imajo gostinci čuden odnos do njega. Pravijo le, da ne gre in ne gre v denar.

To niti ni čudno, ko pa tovarne prodajajo jabolčni sok (2 dl) po 0.69 din, borovničev sok po 1.60 din, v gostilni pa oba sokova staneta 2.50 ali 3 dinarje.

Zelo malo je takih gostinskih obratov, kjer je med sokovoma vsaj manjša razlika.

Obrat "Alpina" na Colu

Tovarna čevljev "Alpina" je odprla nov obrat na Colu nad Vipavo. V njem je zaposlenih 35 žensk. Izdelujejo notranje dele smučarskih čevljev in gornje dele obutve. Do konca leta bodo število zaposlenih podvojili.

Prvi vlak v Kopru

11. junija sta pripeljala prva vlaka v Koper. Po dolgih pogajanjih je le prišlo do sporazuma med avtobusnim podjetjem Slavnik in železniškim podjetjem za avtobusno zvezo med Koprsko postajo in obalnimi mesti. Prva vlaka sta pripeljala v Koper 125 oseb, večinoma mladine, ki se je prišla kopat.

Cene onkraj meje

Mariborčani in drugi, ki včasih skočijo čez mejo v Avstrijo, se sprašujejo, kako je mogoče, da je tam sadje in zelenjava cenejša. Za enak denar (čeprav je treba plačati za en šiling 78 par) kot stane v Mariboru kilogram paradižnika, dobiš onstran meje kar dva kilograma in še kaj več! Tudi drugo zgodnje sadje je cenejše. Imajo seveda tudi dražje, vendar kupec more izbirati po kakovosti in po sorti.

Izmenjava mladine

V zvezi z izmenjavo mladine med Slovenijo in ZDA bo šlo iz Slovenije 21 srednješolcev na enoletno šolanje v ZDA. Seveda bo kandidate skrbno izbirala Zveza mladine Slovenije po "javnem natečaju".

———o———

Nadležni svinec

Avtomobili v ZDA po letu 1975 bodo morali biti zelo čisti, kot določa zakon o čistem zraku.

Ameriški avtomobili iz leta 1975 bodo lahko izločali komaj desetino v letu 1972 dovoljene količine ogljikovodika in ogljikovega monoksida, avtomobili iz leta 1976 pa samo desetino v letu 1971 dovoljene količine dušikovih oksidov. Te količine ne veljajo samo za vozila, ki bodo prišla iz tovarne. V veljavi bodo ostala vso uporabno dobo avtomobilov.

Poseben odbor ameriške akademije znanosti mora spremljati napredek boja proti onesnaženosti v avtomobilski industriji. Odbor je pravkar objavil svoje prvo poročilo.

Po mnenju strokovnjakov se tehnikom še ni posrečilo izdelati sistema, ki bi ustrezal novim zahtevam. Vendar odbor ne trdi, da do tega ne bo prišlo pred določenim datumom. Ugotavlja tudi, da bo nove norme mogoče spoštovati v omejenem razdobju ali za omejeno število prevoženih milj. S tem bi bila omogočena proizvodnja avtomobilov, opremljenih z napravami proti onesnaženju z omejenim trajanjem.

Največji sovražnik sedanjih naprav proti onesnaženju je svinec. Popolno zgorevanje bencinskih hlapov v resnici zagotavlja poseben kanalizator. Ta se zlahka "zastrupi" s svincem, ki je v sedanjem bencinu zato, da se poveča njegovo oktansko število. Po letu 1975 bo torej treba prodajati bencin brez svinca. Člani komisije so celo ugotovili, da sedanji tako imenovani brezsvinčev bencin še vedno vsebuje tolikšne količine svinca, da se katalizatorji pokvarijo in se močno zmanjša njihova življenjska doba.

———o———

Ameriški ujetniki na Kitajskem

COPENHAGEN. — Državni predsednik odbora "Remember the Pueblo" je rekel, da ima zanesljiva poročila, da so bili ameriški vojni ujetniki prepeljani iz Severnega Vietnama na Kitajsko. Rev. Paul Lindstrom pravi, da so bili transporti vojnih ujetnikov, večinoma s čolni, po 20. aprilu pospešeni in da je bilo še v začetku junija prepeljanih iz Severnega Vietnama na Kitajsko 9 ameriških pilotov.

MALI OGLASI

V najem

7-sobni apartment na Addison Rd. Gorkota in garaža vključena v $100. Podstrešje in klet na razpolago. Kličite 431-6965 po 6. zv. ali koncem tedna.

(135)

For rent

3 rooms and bath off E. 30th and St. Clair Ave.
Call SU 1-4299

—(136)

Naprodaj

Enodružinska hiša, 5 sob, klet in furnez, blizu sv. Vida cerkve in šole. Kličite 321-9317 ali 321-3204.

—(135)

Pozor!

Barvanje hiš zunaj in znotraj.
Kličite vsak čas.
361-7946

(141)

Lastnik prodaja

Dvodružinska hiša je naprodaj, 7 sob spodaj, 6 sob zgoraj, dvojna garaža, velik lot. Nič agentov. Oglasite po 3:30 pop. na 18711 Neff Rd.

—(138)

Lastnik prodaja

dobro 2-družinsko hišo na 1263 E. 67 St., vsa podkletena, 2 plinska furneza, 4 garaže, velik vrt. Ugodna cena. Kličite do 8. ure zvečer 881-2195 in vprašajte za Tonija. (141)

Hiša naprodaj

Osem-sobna hiša na 996 E. 76 St. v dobrem stanju. $6,500.
Kličite 391-7994

(137)

Hiše naprodaj
$20,500

vam kupi krasno hišo, 4 sobe spodaj, 2 zgoraj, rekr. soba, dvojna garaža, Metropolitan park zadaj.

Euclid — nova zidana

dvodružinska hiša, 1½ kopalnica, polna jedilna soba, 3 spalnice, predeljena klet, v fari sv. Kristine. Krasna!

Mussell Subdivision — Euclid
870 E. 250 St.

Novi domovi, odprto dnevno od 6 do 9 zv. v soboto in nedeljo od 2 do 6 pop. Pridite in oglejte najnovejše domove v Euclidu.

UPSON REALTY
499 E. 260 St. RE 1-1070

(139)

Mali traktor naprodaj

Traktor "Simplicity" izdelka z 8 komjskimi silami za košenje trave (rotary 32 inches) ter s plugom za oranje snega je ugodno naprodaj. Kličite tel. 481-4778.

(137)

Prijatel's Pharmacy

IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212

- Skupinska potovanja
- Potovanja posameznikov
- Najetja in nakup avtov vseh vrst
- Notarski posli — prevodi
- Vselitev ali obisk sorodnikov
- Sporedi za potovanja z ladjo ali letalom na razpolago — Kličite ali pišite!

M. A. Travel Service

6516 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Phone 431-3500

IVAN PREGELJ:

Magister Anton

ZGODOVINSKI ROMAN

"Accedant, qui ordinandi sunt... Naj pristopijo, ki hočejo biti posvečeni!" S spremenjenim glasom je navajal objestnež nato kot škofovski notar:

"Michael Strasburger ad titulum Ecclesiae babylonicae; Joannes Khemeter ad titulum patrimonii sui satanici; Leonhardus Schuster ad titulum paupertatis." (M. Str. na naslov babilonske cerkve, I. K. na naslov patrimonija satanskega, L. Sch. na naslov uboštva.)

Trije nazvani so vstali drug za drugim in se predstavljali:

"Adsum, adsum, adsum, — Tu sem!"

Bridkost je vzburila magistra. Zatisnil si je ušesa, da ne bi slišal nadaljnega, a je moral čuti, da je prav tisti objestni človek zdaj drzko začel sramotiti prav enega katoliškega škofa. Le katerega, se je vprašal magister. Imenoval pa je lutrovsko jedki človek nekega Martela. "Martellum — kladivo," je mislil magister; "gospoda Vrbana so nazvali kladivo krivovercev. Ali misli njega?" Zopet in še krčeviteje si je tiščal ušesa. Pijani potepenci so se nekoliko umirili. Tedaj pa je tisti, ki je prej govoril, vstal, da bi šel ven. Ko se je vračal, je obstal pred magistrom in vprašal izzivalno:

"Studiosus an imperitus? — Ali si učen ali pa bedak?"

"Učen," je odgovoril po sili magister.

Tisti drugi je bil siten: "Beatus utique, pennalis an chorista? — Ali si začetnik ali pa že pravi črnošolec?"

"Magister artium," je povedal svetlo gost.

"Čestitam!" se je tedaj resno poklonil mladi. "Jaz sem šele penal. Moje ime je Volk Zwickel. Volk, a nikak lupus — ovaduh! Da veš! Smem prisesti?"

Magister se ni ganil in ni povabil; nadležni gost je vendar prisedel in brbljal otročje vsevprek in neumno, kakor pijanci. Tedaj so se zgibali še njegovi drugovi in prisedli s svojimi vrči. Magister je bil v sto zadregah. Mladi pa so ga obsipali z glupo — hinavskimi pokloni. Slutili so in voharili, da je petičen. Magister je odgovarjal pohlevno, po sili. Ko je videl, da imajo prazen vrč, je hotel biti celo vljuden, da je namignil krčmarju, naj ga jim spet napolni. Glede sebe pa je dejal, da pojde. Niso mu pustili. Slej ko prej, in dasi ga je nekdo med objestneži sunil, je spal tisti človek na klopi; tisti ki bi bil magister prej skoraj sedel nanj. Kakor pijanci je postal mladenec, ki se je imenoval Volk, še bolj vsiljiv.

"Ali si čul, kako sem prej častil?" je vprašal magistra.

"Nisem," je odgovoril magister. "Sramotil si pač in psoval, kakor kolnemo Turka, ne da ga poznamo."

"Tako si torej umel?" se je smejal potepeni in pripomnil:

"Pa naj bo po tvoje, da sem sramotil. Pa veš-li koga? Veš-li, da hujšega mimo Turkov in vseh prekletih?"

Magister je molčal. Ni mu bilo prijetno. Kar odleči pa mu je hotelo, kakor v nekaki slutnji, ko je opazil, da se speči človek drami in da vstaja.

"Pereat — pogine naj!" je vzkliknil tedaj objestni Zwickel in dvignil vrč. "Pij z menoj!"

"Ne pijem na pogubo nikogar," je odvrnil magister.

"Povem ti ga, da boš pil," je menil oni drugi in velel slovesno: "Pereat škof ljubljanski Vrban!"

Magistra je kar stresla drzka beseda. Prijel je za svoj vrč. Zaskelelo ga je v prstih, da bi treščil posodo grdilcu v obraz. Ni vrgel. Počasi, slovesno se je vzdignil, pil in dejal nato mirno, verno:

"Naj Bog živi gospoda ljubljanskega škofa Vrbana!"

Pijani so ostrmeli, Volk je prvi našel besedo in viknil:

"Volk sem, lupus pa ne! Ta pa je! Ovaduh!"

Zamahnil je z roko, da bi udaril magistra. Magister je vrgel roko predse, prestregel udarec in zadel napadalca v lice. Takrat so se vrgli vsi drugi nadenj.

"Kateri vrag me je nocoj vrgel v ta conbibernium," je pomislil magister bridko ob tem, kako je bral ime krčmi, kjer so svoje norčije počenjali pijanci, in čakal, da se bo branil, ko udarijo. Pa se mu je tedaj primerilo, kakor ni ne verjel ne pričakoval. Zaspani gost se je bil vzdignil.

"Svinje pijane," je vzkliknil in skočil naglo v poredneže. Sunil je roko nekajkrat predse na levo in desno, prevrgel mizo in stole, vse na kup in popadel nato magistra za rame:

"Stopaj!"

Magister je poslušal. Človek, ki mu je priskočil na pomoč, ga je vlekel iz krčme na cesto in potegnil v stransko ulico. Zavil je z njim v neko vežo. Tam ga je pridržal in poslušal. Zunaj na ulici so begali kolnoči ljudje. Bili so tisti pijanci. Ko so njihove kletve utihnile in se je javila straža na Tranči, je ćudni magistrov rešitelj spregovoril, prijel magistra za roko in ga svojstveno povabil:

KOLEDAR
društvenih prireditev

JULIJ

23. — Misijonski piknik v Milwaukee, Wis. Začetek s sv. mašo ob 11. dopoldne v Triglavskem parku.

23. — Zveza SPB Tabor priredi piknik na Slovenski pristavi.

30. — Slovenska šola v Collinwoodu priredi piknik na Slovenski pristavi.

30. — Društvo sv. Ane št. 4 ADZ priredi piknik v Izletniškem parku v Leroy, Ohio.

AVGUST

6. — Letni družinski piknik Društva Najsv. Imena fare sv. Vida na Saxon Acres farmi na White Rd.

6. — Federacija KSKJ društev v Ohiu priredi KSKJ dan v parku sv. Jožefa na White Rd.

9. — Federacija klubov slov. upokojencev priredi piknik na farmi SNPJ na Heath Rd.

13. — Katoliški vojni veterani fare sv. Vida priredijo drugi letni st. clairski **Polka piknik** v avditoriju in dvorišču sv. Vida.

13. — Piknik Misijonske znamkarske akcije na Slovenski pristavi.

20. — Fara Marije Vnebovzete priredi Žegnanjski festival v šolski dvorani.

20. — Plavalne tekme in piknik na Slovenski pristavi.

20. — Triglavov piknik v Triglavskem parku pri Milwaukee, Wis. Začetek s sv. mašo ob 11. dopoldne pri kapelici, nato kosilo, tekme in zabava.

26. — Pristavski balincarski krožek priredi piknik z večerjo in plesom na Slovenski pristavi.

SEPTEMBER

2., 3. in 4. — Konvencija Slovenskih Akademikov v Ameriki — SAVA, v Statler Hotelu, Fosterdale, New York (Rt. 178 in Rt. 52).

17. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu.

24. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

24. — Klub društev SDD na Recher Avenue priredi večerjo in ples v prostorih SDD. Večerja, na žaru pečeni piščani, bo na razpolago od 4.30 do 7.

24. — Društvo SPB Cleveland ima romanje v Frank, Ohio.

30. — PAR-FI klub priredi svoj V. vsakoletni Polka ples v avditoriju pri Sv. Vidu. Igrala bosta Pecon in Trebar.

OKTOBER

1.— Kulturna društva v Euclidu priredijo koncert v SDD na Recher Ave.

7. — Društvo SPB Cleveland priredi **družabni večer** v veliki dvorani pri Sv. Vidu.

14. — Direktorij SND na St. Clair Avenue priredi "Noč v Sloveniji".

14. — Praznovanje 60-letnice obstoja Društva Kras št. 8 ADZ v Slovenskem domu na Holmes Ave.

15. — Občni zbor Slovenske pristave v Lobetovi dvorani na Slovenski pristavi.

15. — Slovenska ženska zveza, Podr. št. 14 priredi kartno zabavo ob 3. uri pop. v SDD na Recher Ave.

21. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi Kartno zabavo ob sedmih zvečer v šolski dvorani.

28.—Društvo SPB Tabor priredi svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Igrajo "Veseli Slovenci".

29. — Skupne podružnice Slovenske ženske zveze prirede **Večerjo s plesom** v Slovenskem narodnem domu, 6417 St. Clair Avenue.

NOVEMBER

11. — Klub slov. upokojencev v Newburghu priredi za 10-letnico obstoja banket v SND na E. 80 St. Igra Buehnerjev orkester.

11. — Belokranjski klub priredi tradicionalno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

19. — Klub Ljubljana priredi večerjo in ples v SDD na Recher Ave. Večerja ob 4. uri pop.

18., 19. — Fara sv. Vida priredi "Jesenske dneve", velik festival in bazar.

19. — Fara Marije Vnebovzete priredi Zahvalni festival v šolski dvorani.

23 — "Polka ples" v proslavo 11-letnice Tony Petkovškove WXEN Polka radijske oddaje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Nastopi 10 orkestrov.

26. — Dawn Choral Club SŽZ priredi ob 4. popoldne koncert v SDD na Recher Avenue.

26. — Pevski zbor Planina priredi Jubilejni koncert ob 35-letnici obstoja v Slovenskem narodnem domu na Stanley Ave., Maple Heights. Začetek ob 4. popoldne.

DECEMBER

3. — Pevski zbor Slovan poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Avenue.

31. — SDD na Recher Avenue priredi SILVESTROVANJE v svojih prostorih.

JANUAR — 1973

20. — Pristavska noč v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

IMA SVOJE VESELJE — Dianne Lucas, 17 let staro dekle, je edina rodeo jahalka v državi Zahodna Avstralija. Na sliki jo vidimo, ko kaže svoje sposobnosti na biku.

"VELIKI VALČEK" — To je naslov novega filma o življenju Johanna Straussa Jr. Na sliki vidimo ples valčka v dvorani nekdanjega cesarskega dvora na Dunaju iz tega filma.

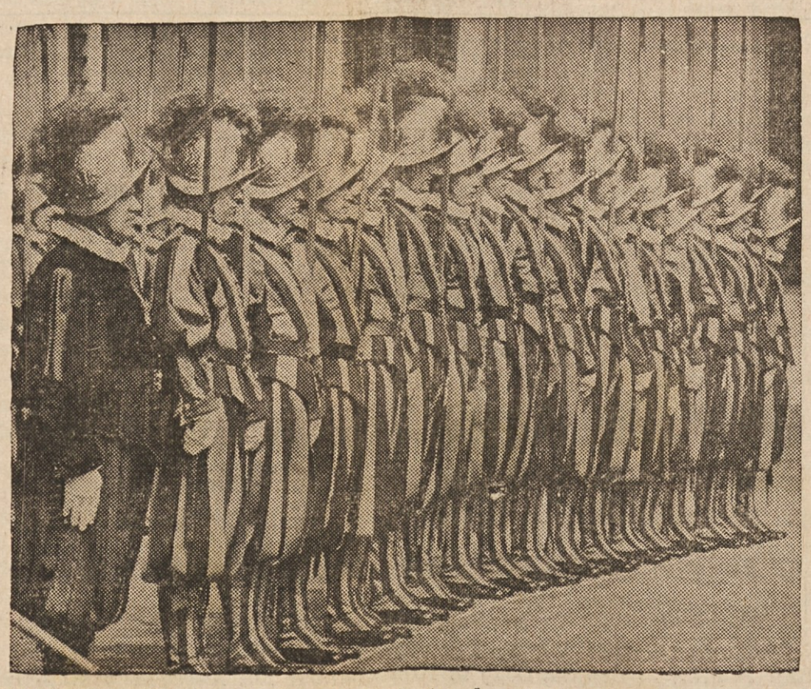

ZA PREGLED! — Papeževa osebna straža v starodavnih pisanih uniformah se je v Vatikanu postavila za pregled. Stražo, ki jo sestavljajo Švicarji, je ustanovil papež Julij II. leta 1506, slavni umetnik Michelangelo pa je napravil osnutke za njene uniforme.

ESTONSKE NEVESTE — V Talinu v Estoniji, baltski državi, ki so jo Rusi v času druge svetovne vojne vključili v Sovjetsko zvezo, so razkazovali nedavno poročne obleke, ki jih vidite na gornji sliki.

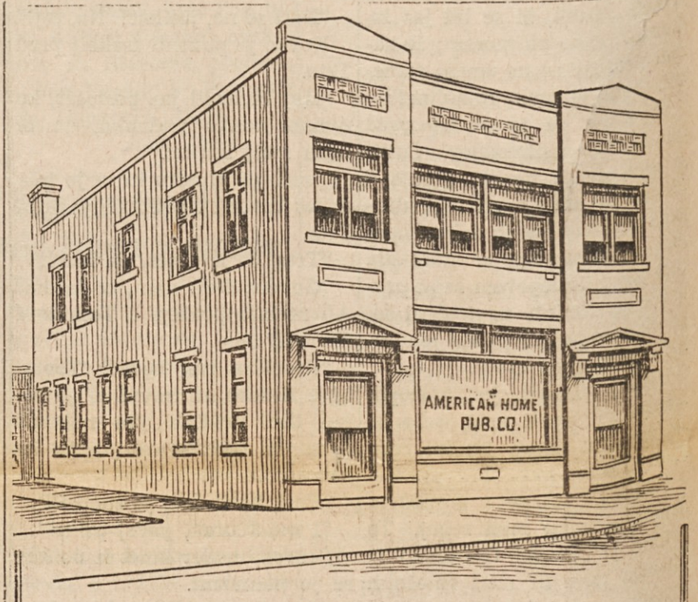

Za vsakovrstna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:

okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.

Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA VAM TISKA KRASNA POROČNA VABILA PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue 431-0628